

บทที่ ๗

การจัดกิจกรรมตามจำนวนผู้เรียน

การจัดแบ่งประเภทของกิจกรรมตามจำนวนผู้เรียน เป็นการจัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงจำนวนผู้ปฏิบัติกิจกรรมหรือจำนวนนักเรียน ตั้งแต่การจัดกิจกรรมที่นักเรียนปฏิบัติเป็นรายบุคคลจนถึงกิจกรรมที่นักเรียนหลายคนปฏิบัติร่วมกัน เพื่อให้ครูได้เห็นลักษณะและประโยชน์อันเกิดจากการจัดกิจกรรมจากจำนวนนักเรียนในแต่ละลักษณะ ดังนี้

๑. กิจกรรมเดี่ยว
๒. กิจกรรมคู่
๓. กิจกรรมกลุ่ม
๔. กิจกรรมห้อง
๕. กิจกรรมโรงเรียน

โดยแต่ละประเภทมีรายละเอียด ดังนี้

๑. กิจกรรมเดี่ยว

กิจกรรมที่จัดอยู่ในประเภทนี้ คือ กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ทักษะและความสามารถเป็นรายบุคคลหรือทีละคน โดยนักเรียนอาจไม่มีปฏิสัมพันธ์กันขณะทำกิจกรรมหรือมีปฏิสัมพันธ์กันแต่คนละบทบาท การจัดกิจกรรมมีหลายลักษณะ ดังนี้

๑.๑ นักเรียนปฏิบัติเหมือนกันและพร้อมกัน

คือ กิจกรรมที่ครูมอบหมายหัวข้อในการปฏิบัติกิจกรรมแก่นักเรียนแต่ละคนเหมือนกัน และให้แต่ละคนต่างลงมือทำกิจกรรมนั้นพร้อมกันหรือในเวลาเดียวกัน กิจกรรมส่วนใหญ่มักเกิดขึ้นในห้องเรียน เพราะครูสามารถควบคุมเวลาได้ กิจกรรมลักษณะนี้นักเรียนจะไม่มีปฏิสัมพันธ์กัน ครูมักใช้กิจกรรมลักษณะนี้เพื่อให้นักเรียนได้แสดงศักยภาพของแต่ละคนออกมา เพื่อจะให้เห็นระดับความสามารถของนักเรียนที่แตกต่างกัน และทราบว่าใครมีความสามารถมากกว่ากัน เพราะผลงานหรือผลสัมฤทธิ์จะเป็นของนักเรียนรายบุคคล เช่น การอ่านในใจ การแต่งคำประพันธ์ การจับใจความสำคัญจากการฟัง เป็นต้น

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย

- ครูจะเตรียมโจทย์ได้ง่ายและใช้เวลาชี้แจงคำสั่งน้อย เพราะสามารถใช้คำสั่งเดียวสำหรับทำกิจกรรมทั้งห้อง และใช้เวลาปฏิบัติกิจกรรมไม่มากเพราะนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมใน

เวลาเดียวกัน ส่วนนักเรียนแต่ละคนก็มีโอกาสร่วมกิจกรรมที่เหมือนกัน หากเกิดปัญหาครูก็สามารถแก้ไขปัญหาค่คล้ายกันได้ในเวลานั้น

- ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรม นักเรียนจะมีสมาธิกับงานของตนเพราะต่างคนต่างทำ ไม่มีการรบกวนหรือเกี่ยวข้องกัน โดยความสมบูรณ์ของผลงานจะขึ้นอยู่กับความสามารถของตนเอง นักเรียนที่ตั้งใจทำงานผลงานก็จะเสร็จเร็วหรือมีความสมบูรณ์ ส่วนนักเรียนที่ไม่ตั้งใจทำงานงานก็อาจไม่สำเร็จ ในกรณีนี้หากไม่มีเวลาสำหรับทำกิจกรรมนั้นอีกครั้ง นักเรียนคนนั้นก็ไม่มีโอกาสแก้ไขผลงานของตน

- ครูควรดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนรู้ช้า เพื่อให้ติดตามเรียนรู้ทันคนอื่น

- เวลาที่แต่ละคนทำกิจกรรมเสร็จอาจไม่เท่ากัน ดังนั้น ครูอาจเตรียมกิจกรรมเสริมสำหรับนักเรียนที่ทำกิจกรรมเสร็จก่อน เช่น นักเรียนที่แต่งคำประพันธ์เสร็จก่อน ก็ให้ขีดเส้นโยงสัมผัส เป็นต้น หรือเตรียมแก้ปัญหสำหรับนักเรียนที่เสร็จทีหลัง เช่น นักเรียนที่อ่านในใจยังไม่เสร็จก็ให้เลิกอ่าน แต่ให้ฟังสรุปจากเพื่อนที่อ่านเสร็จก่อนหน้านั้น เป็นต้น เพื่อให้กิจกรรมดำเนินการภายในเวลาที่กำหนด ทั้งนี้ กิจกรรมที่เตรียมไว้จะต้องไม่ใช่กิจกรรมหลัก เพราะนักเรียนไม่ได้มีโอกาสร่วมทุกคน

- เมื่อนักเรียนต่างคนต่างสร้างผลงาน ผลงานของนักเรียนจะมีปริมาณมาก ครูจึงต้องหาเวลาหรือวิธีการตรวจประเมินผลให้ครบทุกคนหรือให้ได้มากที่สุด เพื่อจะได้ทราบว่า นักเรียนแต่ละคนบรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวังหรือไม่

๑.๒ นักเรียนปฏิบัติเหมือนกันแต่ไม่พร้อมกัน

คือ กิจกรรมที่ครูมอบหมายหัวข้อในการปฏิบัติกิจกรรมแก่นักเรียนแต่ละคนเหมือนกัน แต่ให้แต่ละคนต่างลงมือทำกิจกรรมนั้นไม่พร้อมกัน คือต่างคนต่างหาเวลาทำ หรือให้ผลัดกันทำกิจกรรม ส่วนใหญ่มักเป็นกิจกรรมที่ครูต้องประเมินผลเป็นรายบุคคลและทีละคน เช่น การพูดหน้าชั้น การอ่านออกเสียง การท่องอาขยาน เป็นต้น หรือเป็นกิจกรรมที่นักเรียนไม่สามารถทำพร้อมกันได้ อาจเนื่องจากการเรียนการสอนหรือแหล่งการเรียนรู้มีจำกัด เช่น การเติมคำบนกระดาน การเปิดพจนานุกรม การจับคู่บัตรคำ เป็นต้น

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย

- ครูอาจให้นักเรียนผลัดกันปฏิบัติกิจกรรม โดยขณะที่คนหนึ่งมีบทบาทหน้าที่หนึ่ง นักเรียนที่เหลือก็จะปฏิบัติอีกหน้าที่หนึ่งหมุนเวียนกันไป เช่น ในขณะที่นักเรียนออกมาพูดหน้าชั้น คนอื่นก็จะเป็นผู้ฟัง แล้วก็สลับกันเป็นผู้พูดกับผู้ฟัง เป็นต้น

- ครูควรชี้แจงข้อปฏิบัติของหน้าที่ของแต่ละคนก่อนเริ่มกิจกรรม เช่น ในขณะที่เพื่อนออกมาพูดหน้าชั้น นักเรียนที่นั่งฟังต้องคอยจับประเด็นและบันทึกวิจารณ์เนื้อหาและบุคลิกของผู้พูด เป็นต้น

- เมื่อเป็นกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติทีละคน ครูควรวางแผนจัดเวลาสำหรับกิจกรรมให้เหมาะสม เพราะเป็นไปได้ว่า นักเรียนที่ไม่ได้ปฏิบัติกิจกรรมเป็นคนแรกๆ อาจจะไม่มีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมนั้นอีกถ้าเวลาไม่พอ

๑.๓ นักเรียนปฏิบัติต่างกันในเวลาเดียวกัน

คือ กิจกรรมที่ครูมอบหมายหัวข้อในการปฏิบัติกิจกรรมแก่นักเรียนแต่ละคนไม่เหมือนกัน แต่ให้แต่ละคนลงมือทำกิจกรรมพร้อมกันหรือในเวลาเดียวกัน โดยครูใช้กิจกรรมลักษณะนี้เพื่อให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมตามความสนใจหรือความถนัดของแต่ละคน เช่น การประดิษฐ์บัตรอวยพรจากเศษวัสดุ การนำเสนอผลงานหน้าชั้น การสร้างเกม เป็นต้น

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย

- กิจกรรมลักษณะนี้ ถึงแม้นักเรียนจะปฏิบัติกิจกรรมไม่เหมือนกัน แต่ก็ต้องมีผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเดียวกัน เช่น ครูให้นักเรียนเลือกถ่ายถอดความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของสำนวนไทย โดยนักเรียนอาจเลือกวาดภาพปริศนาทายคำสำนวน หรือเลือกสร้างปริศนาอักษรไขว้ก็ได้ เป็นต้น

- ครูควรคำนึงถึงระยะเวลาและความยากง่ายของกิจกรรมต่างๆ ที่นักเรียนเลือกปฏิบัติ เพื่อให้สามารถวัดผลการเรียนรู้ได้ในเวลาที่กำหนด เช่น หากให้นักเรียนนำเสนอไทยหนึ่งสำนวนมาวาดภาพประกอบ นักเรียนคนนี้จะทราบความหมายของสำนวนเพียงสำนวนเดียว ส่วนนักเรียนที่คิดปริศนาอักษรไขว้จากสำนวนไทยต่างๆ ก็จะได้รู้ความหมายของสำนวนมากกว่า กรณีนี้ปริมาณของเนื้อหาที่นักเรียนเรียนรู้จะไม่เท่ากัน เป็นต้น

- ผลงานของนักเรียนจะมีความหลากหลาย การให้ผลป้อนกลับจะต้องเป็นรายบุคคล เช่น ครูบันทึกความคิดเห็นลงในผลงานของนักเรียนแต่ละคน เป็นต้น รวมทั้ง ครูจะต้องมีเกณฑ์การให้คะแนนที่หลากหลายแต่มีความยุติธรรมที่นักเรียนยอมรับได้

๑.๔ นักเรียนปฏิบัติต่างกันและไม่พร้อมกัน

คือ กิจกรรมที่ครูมอบหมายหัวข้อในการปฏิบัติกิจกรรมแก่นักเรียนแต่ละคนไม่เหมือนกัน และให้ระยะเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมไม่พร้อมกันหรือไม่เท่ากัน ตามแต่ลักษณะของกิจกรรมที่นักเรียนเลือก กิจกรรมลักษณะนี้จะสร้างทางเลือกที่หลากหลายแก่นักเรียน โดยไม่ได้จำกัดเวลาหรือครูได้เผื่อเวลาแล้วสำหรับนักเรียนทุกคน เช่น การทำโครงงาน การสืบค้นข้อมูล การนำเสนอผลงานของตน เป็นต้น

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย

- ครูควรคำนึงถึงลักษณะกิจกรรมที่จะให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้เดียวกัน แม้นักเรียนจะปฏิบัติกิจกรรมต่างกัน เช่น การสัมภาษณ์บุคคล ครูตั้งจุดประสงค์ให้นักเรียนสามารถเลือกคำถามหรือตั้งคำถามได้ถูกต้อง ดังนั้น ไม่ว่า นักเรียนจะเลือกสัมภาษณ์ปากเปล่า อัดเสียงลงแถบบันทึกเสียง หรือถามโดยใช้แบบสอบถามก็ตาม ก็ถือว่าบรรลุจุดประสงค์เดียวกันได้ แต่ถ้าจุดประสงค์การเรียนรู้คือ การพูดถามตอบให้ถูกต้อง กิจกรรมที่นักเรียนแต่

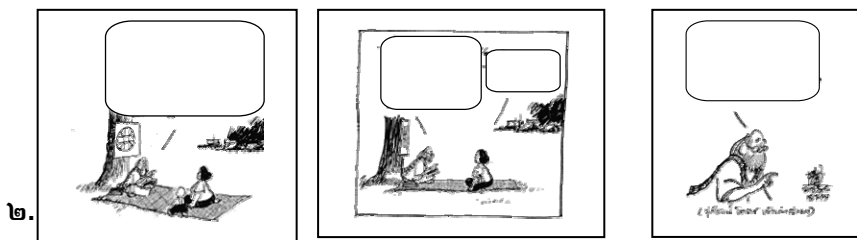
ละคนจะต้องปฏิบัติคือ ต้องใช้การถามด้วยคำพูด มิใช่การเขียน มิฉะนั้นจะไม่บรรลุตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นต้น

- กิจกรรมลักษณะนี้อาจสร้างความลำบากในการติดตามผลการเรียนรู้และการช่วยเหลือนักเรียน เพราะนักเรียนแต่ละคนปฏิบัติกิจกรรมที่ไม่เหมือนกัน และยังใช้เวลาหรือเริ่มลงมือในเวลาที่แตกต่างกันอีกด้วย

ตัวอย่างกิจกรรมประเภทกิจกรรมเดี่ยว

กิจกรรมเติมคำพูดในภาพการ์ตูน

กิจกรรมนี้เป็นการนำภาพการ์ตูน เช่น การ์ตูนช่องเดียว การ์ตูนสามช่อง เป็นต้น มาลงคำพูดเติม แล้วเหลือช่องว่างไว้ เพื่อให้นักเรียนเติมคำหรือข้อความให้เป็นเรื่องราวหรือใจความตามโจทย์ที่กำหนด เช่น ให้เติมคำนาม คำกริยา (เนื้อหาเรื่อง ชนิดของคำ), ให้เติมคำซ้ำ คำซ้อน คำประสม (เนื้อหาเรื่อง การสร้างคำ) ให้เติมประโยคความเดียว (เนื้อหาเรื่อง ชนิดของประโยค) เป็นต้น

๒. คือ กิจกรรมที่นักเรียนจับคู่กับเพื่อนปฏิบัติงานด้วยกัน ตามหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย เช่น จับคู่แสดงบทบาทสมมุติ จับคู่แต่งคำประพันธ์ จับคู่เล่นเกม เป็นต้น

โดยวิธีการจับคู่มีหลายวิธี ดังนี้

๒.๑ นักเรียนเลือกจับคู่เอง

โดยนักเรียนจะจับคู่กับเพื่อนตามความสมัครใจ วิธีนี้เป็นวิธีที่ง่ายและรวดเร็ว นักเรียนส่วนมากจะพอใจ ปกตินักเรียนที่นั่งใกล้กันมักเป็นเพื่อนที่สนิทชอบพอกันอยู่แล้ว เมื่อต้องจับคู่ทำงานด้วยกันจึงไม่ต้องเปลี่ยนย้ายที่นั่ง ครูจึงสามารถเริ่มทำกิจกรรมได้เร็ว ผลงานที่ออกมา ก็มักเกิดจากการร่วมมือกันทำงานอย่างแท้จริง เนื่องจากนักเรียนที่จับคู่กันมีความเต็มใจยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนและมีความสุขใจที่จะทำมากกว่าต้องจับคู่กับเพื่อนที่ไม่สนิท

๒.๒ ครูจับคู่ให้

โดยครูกำหนดรายชื่อไว้ล่วงหน้า จะให้นักเรียนคนใดจับคู่กับใคร วิธีการที่ครูใช้มีหลายวิธี เช่น จับคู่ตามตำแหน่งที่นั่ง ตามลำดับเลขที่ ตามเพศ ตามระดับความสามารถ ทั้งนี้ เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสทำงานร่วมกับผู้อื่นและเพื่อให้นักเรียนได้ใช้ความสามารถของตนในสถานการณ์ที่แตกต่างกันไป เช่น เมื่อจับคู่กับนักเรียนที่เรียนอ่อนกว่าจะต้องช่วยเหลือกันมากขึ้น หรือเมื่อจับคู่กับเพื่อนต่างเพศจะต้องวางตัวให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

๒.๓ นักเรียนจับคู่เองอย่างมีเงื่อนไข

โดยครูให้นักเรียนเลือกจับคู่เองตามเงื่อนไขที่ครูกำหนดให้ เช่น ให้นักเรียนที่มีเลขที่เป็นเลขคู่ให้จับคู่กับนักเรียนที่มีเลขที่เป็นเลขคี่ หรือให้จับคู่ใหม่ที่ไม่ใช่คู่เดิม หรือให้จับคู่กับเพื่อนต่างเพศ เป็นต้น วิธีนี้จะมีความยืดหยุ่นกว่าสองวิธีแรก เพราะนักเรียนได้มีโอกาสเลือกเพื่อนที่จะทำงานด้วย แม้จะมีข้อกำหนดหรือเงื่อนไขก็ตาม

๒.๔ การจับคู่แบบสุ่ม

โดยครูจับสลากชื่อนักเรียนทีละสองคนหรือให้นักเรียนแต่ละคนจับสลากหาคู่ วิธีนี้นักเรียนจะยอมรับได้ง่ายกว่าครูกำหนดคู่ให้ แม้บางครั้งจะรู้สึกว่าคุณบังคับให้ทำงานด้วยกัน แต่ก็รู้สึกยุติธรรม เพราะแต่ละคนก็ได้คู่มาแบบสุ่มเช่นเดียวกัน ไม่มีใครได้เปรียบหรือเสียเปรียบกัน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย

- การจับคู่อาจเกิดปัญหากรณีมีนักเรียนเหลือจากการจับคู่หรือนักเรียนที่สนิทชอบพอกันอาจมีสามคนขึ้นไป ทำให้จับคู่ไม่ลงตัว นักเรียนอาจร้องขออยู่กันสามคน แทนที่คนที่สามจะไปจับคู่กับคนอื่น ครูอาจพิจารณาอนุโลมได้หากกรณีดังกล่าวมีไม่มากหรือจำนวนนักเรียนทั้งห้องเป็นเลขคี่ที่จะต้องเหลือเศษหนึ่งอยู่แล้ว เพื่อไม่ให้เกิดกรณีโต้แย้งของนักเรียนกลุ่มอื่นที่อาจต้องการเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ กิจกรรมครั้งต่อๆ ไปครูไม่ควรให้นักเรียนจับคู่เดิมทุกครั้ง เพราะนักเรียนจะไม่มีโอกาสทำงานร่วมกับผู้อื่น

- การจับคู่โดยครูกำหนดหรือเมื่อต้องเปลี่ยนคู่ นั้น นักเรียนอาจไม่พอใจเท่ากับการเลือกจับคู่เองหรือการทำงานกับคู่เดิม เพราะอาจต้องจับคู่กับเพื่อนที่ตนไม่ชอบ ดังนั้น ก่อนการจับคู่ ครูจึงควรมีการชี้แจงจุดประสงค์การจับคู่ทำงานหรือจุดประสงค์ของเปลี่ยนคู่ในแต่ละครั้ง

ตัวอย่างกิจกรรมประเภทกิจกรรมคู่

เกมปริศนา (Puzzle)

“เกมปริศนา” (Puzzle) คือปัญหาทางตรรกศาสตร์หรือคณิตศาสตร์ที่ออกแบบมาเพื่อความสนุกสนานคือมีผู้คิดค้นโจทย์และมีผู้ทายหรือแก้โจทย์นั้น การหาผลสำเร็จของปริศนาบางอย่างอาจต้องใช้แบบแผน (pattern) และขั้นตอนที่เฉพาะเจาะจง

กิจกรรมนี้เป็นการให้นักเรียนผลิตเกมปริศนา แล้วแลกเปลี่ยนเล่นหรือครูอาจคิดปริศนาแล้วให้นักเรียนจับคู่กันแก้ปริศนา ปริศนาที่นำมาใช้ในวิชาภาษาไทยมักเป็นปริศนาตรรกะ (Logic Puzzles) ปริศนาภาพ (picture puzzles) หรือปริศนาคำ (Word Puzzles) ซึ่งมีหลายรูปแบบ เช่น ปริศนาอักษรไขว้ (Crossword) คำสลับอักษร (Anagram) เป็นต้น ตัวอย่างของเกมปริศนามีดังนี้

ปริศนาภาพ

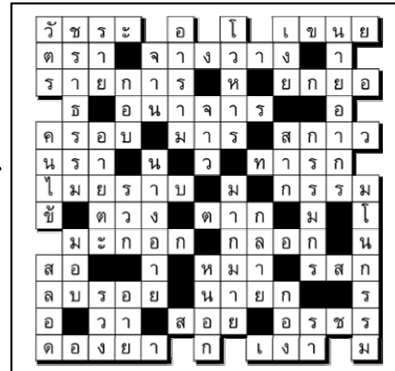
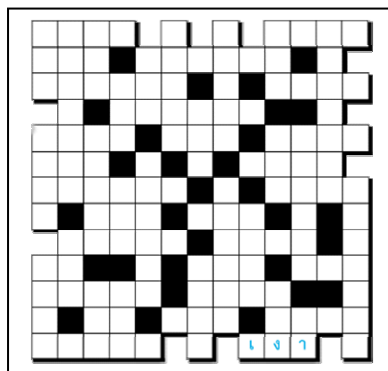
ทายสำนวนสุภาษิตจากภาพ

(www.kidsquare.com)

ปริศนาคำ

ก. นำคำกำหนดให้ไปใส่ในตาราง เริ่มต้นไขปริศนาจากอักษรเริ่มต้นที่ให้ไว้ในตาราง คำแต่ละช่วงที่ต่อเนื่องกันจะต้องมีตัวอักษรที่ซ้ำร่วมกัน

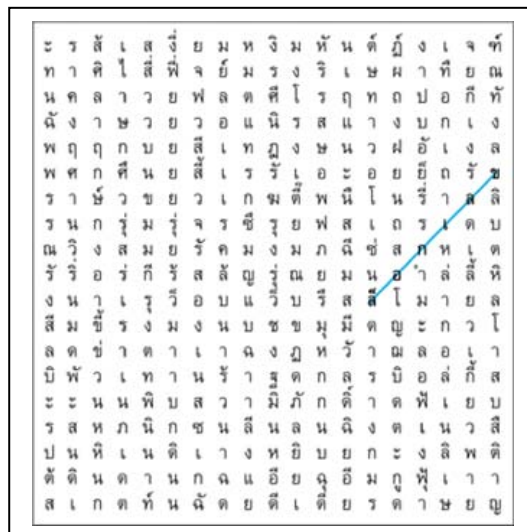

- ๒ ตัวอักษร - รา, วา, สอ
- ๓ ตัวอักษร - กอง, กอบ, เงย, เงา, จาน, จาว, ตรา, ตวง, ตาก, นรา, มอบ, มาร, รวก, รวง, รสก, รાય, วัตร, สอย, สาก, หมา, อาย
- ๔ ตัวอักษร - กรรม, กลอก, กลาย, เชนย, คนใช้, ครอบ, ทารก, นายก, ยกยอ, วัชระ, สกาว, สลอด, หนอก, อรชร
- ๕ ตัวอักษร - ดองยา, มะกอก, ลบรอย, ไหวหาร, อายตะ, อาราม
- ๖ ตัวอักษร - กรรมกร, จางวาง, มากมาย, ไมยราบ, รાયการ, อนาคต, นางอาย
- ๗ ตัวอักษร - ชรากรรม, นายอกร, มโนกรรม

ข. จับคู่ตารางตัวอักษรทางซ้ายกับตารางที่มีช่องว่างทางขวา เพื่อให้ได้คำที่มีความหมาย

1. ปโรระวายหิง 2. เป็ลการักยอน 3. คเรผลวาระห์ 4. โฟองกาขนร 5. โยเอลิเลตังล 6. นัวการปักตกษ์ 7. โขร่าเคียเศ 8. หืออำหงารวัง 9. กโลามงตติก 10. นัวโซโซโคขาง	⇒ เฉลย ⇒	1. ปโรระวายหิง 2. เป็ลการักยอน 3. คเรผลวาระห์ 4. โฟองกาขนร 5. โยเอลิเลตังล 6. นัวการปักตกษ์ 7. โขร่าเคียเศ 8. หืออำหงารวัง 9. กโลามงตติก 10. นัวโซโซโคขาง

ค. ให้ค้นหาคำที่กำหนดไว้ให้ในกลุ่มตัวอักษรที่คละกัน ค้นหาได้ทั้งแนวตั้ง แนวนอน แนวทแยง อ่านจากข้างล่างขึ้นบนหรืออ่านจากข้างหลังมาข้างหน้าก็ได้

กาลี ก่ามะลอ ขลิบ ขวน จรัส ฉนน ฉันทะ ฉัพพรรณรังสี เช่น ญาตีสืบสาโลहित ดินดาน เเดินสะพัต เเดินเหิน เตียตฉันท์ เตียรตาษ ตงฉิน ตวัก ตันหน ตาราง ทอฟพี เทือกเถาเหล่ากอ แทรกซิม เนียบนาบ เนืองนิตย บิดขี้เกียจ บิดตะกูด พะวง เพิกเฉย ฟุ้งเฟ้อ มหันต์ มิดหมี่ เย็นเจียบ ระบิล ระวาง รังเกียจ รังสฤษฏ์ รุ่งรัง รุ่มรวย รุ่มร้อน รุ่มร่าม รุ่มร่า รุ่มล่อม เริงรมย์ เรี่ยวแรง โรงเตียม ลงทนต์ ลดเลี้ยวเกี่ยวพา ลือกเลข เลินเล่อ รือบเรือบ วางขริม วินาศ ศฤงคาร ศิลาฤกษ์ ศีระชะ ศึกษา สเกต สมภูฐาน สวามิภักดิ์ สาดรา เสริมหมิม เสี้ยนศึก เสี่ยมสอน เสี่ยว เสี่ยว เสี่ยวไล่ โสภณ หนทาง หยิบยก แหลกลาญ อนาถา อับปาง อื้อยอ้อแจก โอวาท โอสท

(www.prisana.com)

ปริศนาอักษรไขว้

เติมคำในช่องว่างโดยดูจากความหมายที่กำหนดให้ในแนวตั้งและแนวนอน

<u>แนวตั้ง</u>
๑. คบ, กิน, ใช้
๒. เข้าเป็นพวกกัน
๓. ไม่เอาใจใส่ทอดธุระ
๔. ไม่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่, ไม่กว้าง
๕. จำนวน ๑๐ หมื่น
๘. กล่าวหา
๑๐. งาม, สว่าง, สุกใส
๑๑. การประชุม, การคบค้า
๑๒. ไม่ถูกตา, ดูไม่เหมาะตา
๑๖. พัน , งา

<u>แนวนอน</u>
๑. อาการที่ขาดความทรงจำจนโง่เงาไป
๓. ทะเลทราย, เทวดาพวกหนึ่ง
๔. ลำบาก, ยากไร้, ฝืดเคือง
๖. ขยิบ, จับพลัน, ทันที่ทันใด
๗. เพิ่มขึ้น, มากขึ้น
๘. หลักที่ควรยึดถือ, คุณประโยชน์
๑๒. พุดแย่ง, ไม่ให้ทำได้สะดวก
๑๓. ความเมา, สภาพข้างตมมัน
๑๔. ชี้ให้ดำเนินการตาม
๑๕. สาม, ปลา
๑๗. ลืมสติ, ความเลินเล่อ, ดูหมิ่น

(www.kullastree.com)

๓. กิจกรรมกลุ่ม

คือ กิจกรรมที่นักเรียนจำนวนตั้งแต่ ๓ คนขึ้นไป แต่ไม่เกินครึ่งหนึ่งของห้องเรียน ปฏิบัติงานร่วมกัน เช่น การประชุมอภิปราย การแสดงละคร การทำโครงการ เป็นต้น ดังนั้น ในห้องเรียนหนึ่งๆ จึงควรมีการจัดกลุ่มตั้งแต่สองกลุ่มขึ้นไป เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทำงานร่วมกันและได้เปรียบเทียบการทำงานของกลุ่มตนกับกลุ่มอื่นๆ

วิธีการจัดกลุ่มมีหลายวิธีเช่นเดียวกับการจับคู่ แต่ในการจัดกลุ่มจะมีการบทบาทของนักเรียนเพิ่มขึ้น ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มและเลขานุการของกลุ่ม ซึ่งวิธีการเลือกหัวหน้ากลุ่มและเลขานุการของกลุ่มมีหลายวิธี ดังนี้

๓.๑ นักเรียนเสนอตัวเอง

เป็นวิธีที่ครูให้นักเรียนประเมินความสนใจและความสามารถของตนแล้วเสนอชื่อตนเอง ส่วนมากมักไม่มีนักเรียนอาสา แต่ครูก็ไม่ควรข้ามขั้นตอนดังกล่าวนี้ เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนฝึกพิจารณาประเมินตน หากมีผู้เสนอชื่อตนเองครูควรกล่าวชื่นชมและให้กำลังใจ หากมีผู้เสนอชื่อตนมากกว่าหนึ่งคนก็ให้สมาชิกในกลุ่มลงมติเลือกตามความเหมาะสม

๓.๒ นักเรียนเสนอชื่อเพื่อนให้ครูพิจารณา

เป็นวิธีที่ครูให้นักเรียนประเมินความสามารถของเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม แล้วเสนอชื่อเพื่อนให้ครูพิจารณา หากมีผู้เสนอชื่อเพื่อนมากกว่าหนึ่งคนก็ให้สมาชิกในกลุ่มลงมติเลือกตามความเหมาะสม

๓.๓ นักเรียนลงมติเลือกกันเอง

เป็นวิธีที่ครูให้สิทธิแก่นักเรียนเพื่อหาวิธีเลือกหัวหน้ากลุ่มและเลขานุการกลุ่มจากสมาชิกในกลุ่มเอง โดยครูบอกคุณสมบัติคร่าวๆ ที่ต้องการหรือที่เหมาะสมสำหรับกิจกรรมที่แต่ละกลุ่มจะได้รับมอบหมาย

๓.๔ ครูกำหนดให้

เป็นวิธีที่ครูพิจารณาเลือกผู้ทำหน้าที่ต่างๆ เอง หรือกำหนดวิธีการให้ เช่น ครูกำหนดให้คนที่ได้คะแนนสอบสูงสุดเป็นหัวหน้ากลุ่ม หรือครูให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มยกมือขึ้นบนฟ้า เมื่อครูนับถึงสามก็ให้สมาชิกชูนิ้วใครก็ได้ในกลุ่ม เป็นต้น

๓.๕ การเลือกแบบสุ่ม

เป็นวิธีที่ครูและนักเรียนไม่สามารถกำหนดล่วงหน้าได้ว่านักเรียนคนใดจะทำหน้าที่ใด ขึ้นอยู่กับการสุ่มโดยวิธีต่างๆ เช่น การจับสลาก การสุ่มลำดับที่นั่ง เป็นต้น

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย

- นักเรียนมักไม่ยอมทำหน้าที่ตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มหรือเลขานุการกลุ่ม อาจเพราะคิดว่า มีภาระที่เพิ่มขึ้น ดังนั้น ครูอาจเพิ่มคะแนน รางวัลหรือสิทธิพิเศษสำหรับผู้ทำหน้าที่ดังกล่าว เช่น ผู้ที่เป็นหัวหน้ากลุ่มจะมีสิทธิเลือกสมาชิกในกลุ่มให้เป็นเลขานุการ หรือให้ทำกิจกรรมต่างๆ หรือผู้ทำหน้าที่เลขานุการไม่ต้องออกมารายงานหน้าชั้น เป็นต้น และควรปลูกฝังเรื่องการฝึกตนให้เป็นคนรับผิดชอบและมีภาวะผู้นำ ทั้งนี้ เพื่อจูงใจและให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการรับผิดชอบตำแหน่งต่างๆ ในกลุ่ม

- เมื่อครูให้นักเรียนเสนอชื่อเพื่อนหรือให้นักเรียนลงมติเลือกเพื่อน นักเรียนอาจพิจารณาจากความชอบส่วนตัว หรือลักษณะเด่น เช่น คนเรียนเก่ง คนพูดเก่ง เป็นต้น หรือลักษณะด้อย เช่น คนเรียนอ่อน คนขี้เก๋ง คนที่ไม่โต้แย้ง เป็นต้น ทั้งนี้ ครูควรกำชับและชี้แนะให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการพิจารณาจากความถนัดและความสามารถในการจัดกิจกรรมที่ครูจะมอบหมายมากกว่าความชอบส่วนตัว หรือเลือกเพราะความสนุกสนานเท่านั้น

ตัวอย่างกิจกรรมประเภทกิจกรรมกลุ่ม

การอภิปราย (Discussion)

การอภิปราย คือ การที่บุคคลตั้งแต่ ๒ คน พุดแสดงความรู้ความคิดเห็นในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นกันหรือระดมความคิด เพื่อหาคำตอบเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและการดำเนินการในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง การอภิปรายจึงมีความสำคัญ คือช่วยให้เกิดความรู้ความคิดกว้างขวางขึ้นและสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาและดำเนินการเรื่องต่างๆ ได้ดีขึ้น

การอภิปรายจะประกอบด้วย ผู้พูด ผู้ฟัง หัวข้อเรื่อง สถานที่ และรูปแบบของการดำเนินการอภิปรายที่มีต่างๆ กัน ดังนี้

๑) การอภิปรายกลุ่มย่อย (Syndicate Discussion)

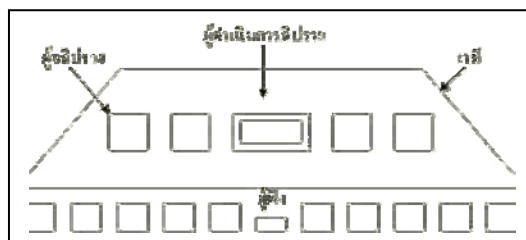
เป็นการอภิปรายที่ประกอบด้วยบุคคลประมาณ ๕ - ๒๐ คน ทุกคนผลัดกันพูดและฟัง มักอภิปรายในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อหาทางแก้ปัญหา กำหนดนโยบาย วางแผนหรือหาข้อตกลงร่วมกัน มีบุคคลหนึ่งคนทำหน้าที่ประธาน และอีกหนึ่งคน ทำหน้าที่เลขานุการ การจัดสถานที่อาจจัดเป็นรูปวงกลม (O-shape) แบบโต๊ะกลม (round table) แบบครึ่งวงกลม (semicircle) หรือรูปตัวยู (U-shape) ก็ได้ โดยมีจุดมุ่งหมายให้สมาชิกในกลุ่มทุกคนมองเห็นกันได้

๒) การอภิปรายแบบระดมสมอง (Brainstorming Discussion)

เป็นการอภิปรายแบบแบ่งกลุ่มย่อย แต่ละคนประกอบด้วยสมาชิก ๒ - ๖ คน ที่มีความรู้หรือประสบการณ์ในเรื่องที่จะอภิปราย จุดประสงค์เพื่อรวบรวมความคิดของสมาชิกให้ได้มากที่สุด ในระยะเวลาที่จำกัด ประธานจะกระตุ้นให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นอย่างเสรีโดยไม่ตัดสินถูกผิด เพื่อรวบรวมความคิดให้ได้มากที่สุด ขึ้นต่อมาจึงนำความคิดที่รวบรวมมาวิเคราะห์จัดกลุ่มหรือคัดเลือกให้เหมาะสม จากนั้นจึงนำเสนอกลุ่มใหญ่ต่อไป

๓) การอภิปรายเป็นคณะ (Panel Discussion)

เป็นการอภิปรายที่ประกอบด้วยบุคคล ๒ ฝ่าย ฝ่ายหนึ่งคือ คณะผู้อภิปราย อีกฝ่ายหนึ่งคือผู้ฟัง คณะผู้อภิปรายจะมีประมาณ ๒ - ๕ คน ในคณะผู้อภิปรายประกอบด้วยผู้ดำเนินการอภิปรายและผู้อภิปราย ลักษณะการอภิปราย มุ่งให้ความรู้และความคิดอย่างละเอียดแก่ผู้ฟัง ผู้อภิปรายแต่ละคนได้รับมอบหมายให้อภิปรายส่วนใดส่วนหนึ่งของปัญหาเดียวกันเป็นตอน ๆ ติดต่อกันจนจบเรื่อง หรือผู้อภิปรายแต่ละคนแสดงความรู้ความคิดเห็นในหัวข้อหรือประเด็นเดียวกัน ผู้อภิปรายแบบนี้สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างกว้างขวาง ไม่จำกัดเฉพาะประเด็นใดประเด็นหนึ่งเท่านั้น บางโอกาสสามารถซักถามข้อข้องใจสงสัยจากผู้อภิปรายด้วยกันได้ ผู้ดำเนินการอภิปรายจะเสนอปัญหาเดียวกันให้ผู้อภิปรายทุกคนแสดงความคิดเห็นจนกว่าจะหาข้อสรุปได้ ในตอนท้ายผู้ฟังมีส่วนร่วมการอภิปรายหรือซักถามปัญหาด้วย การจัดสถานที่อภิปรายอาจจัดเป็นรูปครึ่งวงกลม หรือแถวตรงดังนี้

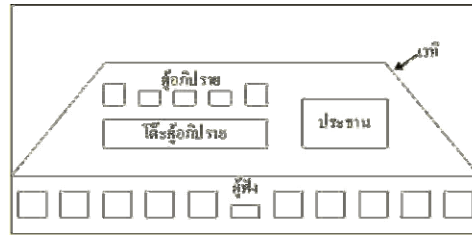
๔) การอภิปรายแบบโต๊ะกลม (Round Table Discussion)

เป็นการอภิปรายที่คล้ายกับการอภิปรายกลุ่ม มีลักษณะเด่นคือ เน้นการอภิปรายกลุ่มย่อยที่ทุกคนมองเห็นกันหมดและมีสิทธิแสดงความคิดเห็นได้เท่าเทียมกันโดยไม่จำกัดจำนวนครั้ง แต่ละกลุ่มอาจอภิปรายในประเด็นเดียวกันหรือเป็นประเด็นย่อยในหัวข้อใหญ่เดียวกันก็ได้ ผู้เป็นประธานหรือผู้ดำเนินการอภิปรายจะเป็นผู้รวบรวมปัญหาและข้อเท็จจริงต่าง ๆ ไว้ก่อนเปิดการอภิปราย เพื่อขอความคิดเห็นและสรุปเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

๕) การอภิปรายแบบฟอรัม (Forum Discussion)

เป็นการอภิปรายที่ประกอบด้วยคณะบุคคลที่มีความรู้ทางด้านใดด้านหนึ่งประมาณ ๕ - ๖ คน มีบุคคลอื่นอีก ๑ คน เป็นตัวแทนของผู้ฟังทำหน้าที่ประธาน หรือผู้ดำเนินการอภิปราย ประธานงานการอภิปรายโดยชักนำหรือซักถามคณะผู้อภิปรายแทนผู้ฟัง ผู้ฟังมีโอกาสร่วมแสดงความรู้ ความคิดเห็น หรือให้คำแนะนำต่าง ๆ แก่คณะผู้อภิปรายได้ การอภิปราย

แบบนี้มักไม่ค่อยพบโดยทั่วไปนัก นักเรียนจะได้เห็นรูปแบบการอภิปรายเช่นนี้จากทางรายการทางโทรทัศน์หรือได้ฟังจากรายการทางวิทยุบ้าง การจัดสถานที่อาจจัดดังนี้

๖) การอภิปรายแบบสัมมนา (Seminar Discussion)

เป็นการอภิปรายหลังจากผู้เชี่ยวชาญสาขาหนึ่งๆ ให้ความรู้แล้ว ผู้อภิปรายแต่ละคนจะแยกกันค้นคว้าหาความรู้หรือประชุมปรึกษาหารือกันเป็นกลุ่มย่อย บางครั้งอาจมีวิทยากรหรือผู้มีความรู้เชี่ยวชาญทางด้านนั้น ๆ เป็นที่ปรึกษาประจำกลุ่ม สรุปผลการค้นคว้า หรือผลการปรึกษาหารือกันในกลุ่มย่อยนำเสนอต่อที่ประชุมใหญ่อีกครั้งหนึ่ง ผู้นำเสนอจะทำหน้าที่ประธานหรือดำเนินการอภิปรายในกลุ่มใหญ่ไปโดยปริยาย การประชุมกลุ่มย่อยจะเป็นรูปแบบของการอภิปรายกลุ่ม

๗) การอภิปรายแบบถามตอบ (Questioning-Answering Discussion)

เป็นการอภิปรายที่มีลักษณะคล้ายกับการอภิปรายแบบฟอรัม แต่ผู้อภิปรายมี ๒ ฝ่าย ฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ซักถาม อีกฝ่ายหนึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ตอบปัญหา มีจุดประสงค์ให้ผู้รับฟังเกิดความรู้ความเข้าใจในปัญหาหรือเรื่องที่ต้องการศึกษานั้นในแง่มุมต่างๆ อย่างละเอียด

๘) การอภิปรายแบบโต้วาที (Debate Discussion)

เป็นการอภิปรายโต้เถียงกันอย่างเป็นระเบียบตามหัวข้อที่กำหนดไว้ มีผู้เสนอฝ่ายหนึ่งและผู้ค้านฝ่ายหนึ่ง และมีประธานเป็นผู้รักษาระเบียบการโต้ ทั้งฝ่ายเสนอและฝ่ายค้านต่างก็ยกเหตุผลและหลักฐานอ้างอิงต่างๆ มาหักล้างกัน ฝ่ายใดมีเหตุผลดีจะเป็นฝ่ายชนะ การอภิปรายแบบนี้ส่วนใหญ่ใช้สำหรับหัวข้อหรือญัตติที่ต้องเลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง

๔. กิจกรรมห้อง

คือ กิจกรรมที่นักเรียนทั้งห้องเรียนปฏิบัติงานร่วมกัน โดยนักเรียนแต่ละคนจะมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกันไป แต่บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ร่วมกัน ในบางครั้ง นักเรียนอาจแบ่งเป็นกลุ่มย่อยๆ เพื่อรับหน้าที่แต่ละอย่างในงานหนึ่งๆ เช่น การออกร้าน การแสดงละคร การจัดนิทรรศการ เป็นต้น

กิจกรรมลักษณะนี้มีไว้เพื่อให้นักเรียนทั้งห้องทำกิจกรรมพร้อมกัน แต่เน้นให้นักเรียนได้ใช้ความสามารถของแต่ละคนสร้างผลงานหรือปฏิบัติผลงานร่วมกันให้ประสบความสำเร็จ เช่น การแสดงละคร นักเรียนแบ่งหน้าที่เป็นฝ่ายนักแสดง ฝ่ายสถานที่ ฝ่ายเครื่องแต่งกาย เป็นต้น หรือการไปจำหน่ายชิ้น นักเรียนที่เหลือจะใช้ความรู้และประสบการณ์ช่วยกันทนายคำ เป็นต้น

ตัวอย่างกิจกรรมประเภทกิจกรรมห้อง

การแสดงละครไทย

การจัดการแสดงละครไทยสามารถนำมาเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ในเรื่องวรรณคดีและวรรณกรรมได้ดี เพราะมีองค์ประกอบของการแสดงสอดคล้องกับเนื้อหาและความงามในภาษาของวรรณคดีไทย เช่น การแต่งกาย การชมโฉม เป็นต้น นอกจากนี้ ยังทำให้นักเรียนส่วนใหญ่ได้มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมการแสดง รวมถึงเป็นผู้ชมการแสดง และยังเป็น การปลูกฝังให้นักเรียนเห็นคุณค่าของศิลปะของไทย ทั้งด้านภาษาและนาฏศิลป์อีกด้วย

ประเภทของละครไทย (สุนทรภู่ นิมิตติพันธ์, ๒๕๔๓)

๑. ละครรำ

คือ ละครที่ใช้ศิลปะการรำดำเนินเรื่อง ได้แก่

๑.๑ ละครชาตรี

เป็นการแสดงที่ดำเนินเรื่องแบบรวบรัดและไม่พิถีพิถันการแสดงมากนัก ตัวละครแต่เดิมเป็นชายล้วนแต่งกายทะมัดทะแมงเพื่อสะดวกในการรำและมีเครื่องสวมศีรษะตามบทบาทของตน ปัจจุบันแต่งเหมือนละครนอกแต่ไม่พิถีพิถันลวดลายหรือความประณีตของเครื่องประกอบศีรษะ มีผู้บอกบทนำผู้แสดง ผู้แสดงจะร้องเองหนึ่งวรรค แล้วมีลูกคู่รับไปตลอด ร้องและรำจบตอนหนึ่งก็หยุดเจรจา สถานที่แสดงอาจเป็นกลางแจ้งหรือในอาคารที่สร้างฉากแบบง่าย ๆ มีเตียงสำหรับตัวละครนั่ง เรื่องที่นิยมนำมาแสดง ได้แก่ ชาตกรเรื่องมโนห์ราและเรื่องรถเสน หรือนำมาจากบทละครนอก ตอนที่ชอบ เป็นต้น

๑.๒ ละครนอก

ชาวบ้านเรียกว่า ละครตลาด เพราะเป็นการแสดงที่มุ่งดำเนินเรื่องให้รวดเร็ว โลดโผนและตลกขบขันมากกว่าความประณีตในการรำรำ บทประพันธ์ในการแสดงจะแต่งให้รวบรัด ใช้ถ้อยคำตลาด เปิดช่องให้เล่นตลก การรำจะกระฉับกระเฉงว่องไว ผู้แสดงต้องเจรจาเอง บางบทก็ร้องเอง การแต่งกายแต่เดิมแต่งอย่างคนธรรมดาสามัญ แต่รัดกุมเพื่อแสดงบทบาทได้สะดวก ตัวนางก็ใช้ผ้าขาวม้าห่มสไบเฉียง ตัวยักษ์ก็เขียนหน้าหรือใส่หน้ากาก ต่อมา มีการแต่งกายที่สวยงามขึ้นโดยเลียนแบบมาจากละครใน เรื่องที่นำมาแสดง ได้แก่ เรื่องสังข์ทอง สังข์ศิลป์ชัย ไกรทอง เป็นต้น

๑.๓ ละครใน

เป็นการแสดงที่มุ่งการรำรำที่ประณีตงดงามและเพลงที่ขับร้องไพเราะ การดำเนินเรื่องจะเชื่องช้า ไม่นิยมแสดงตลก ตัวละครมักเป็นหญิงแต่ไม่ได้ร้องบทเอง การแต่งกายจะประณีตงดงาม เรื่องที่นำมาแสดง ได้แก่เรื่อง อุณรุท รามเกียรติ์ และอิเหนา

๑.๔ โขน

เป็นการแสดงทำรำเข้าดนตรี ผู้แสดงสวมหัวโขน มีผู้ร้อง พากย์และเจรจา แทนผู้แสดง ปัจจุบันผู้แสดงเป็นมนุษย์และเทวดาไม่สวมหัวโขน แต่งกายเหมือนละครในคือ เน้นความประณีตวิจิตร และเพิ่มการขับร้องอย่างละครใน ลักษณะการแสดงโขนมีหลายแบบ ได้แก่ โขนกลางแปลง โขนนั่งราวหรือโขนโรงนอก โขนโรงใน โขนหน้าจอ และโขนฉาก เรื่องที่นำมาแสดงคือ เรื่องรามเกียรติ์

๑.๕ ละครตึกดำบรรพ์

เป็นการแสดงที่ปรับปรุงจากละครใน ผู้แสดงจะร้องและรำเอง ไม่มีบทบรรยาย กิริยาของตัวละคร มุ่งแสดงความสมจริง มีการสร้างฉากและการดำเนินเรื่องที่รวดเร็วแบบ ตะวันตก การแต่งกายเหมือนละครใน ใช้เพลงหลายรูปแบบให้เกิดความแปลกใหม่ เรื่องที่นำมาแสดง ได้แก่เรื่อง สังข์ทอง คาวี อิเหนา รามเกียรติ์ อุนรุท สังข์ศิลป์ชัย เป็นต้น

๑.๖ ละครพันทาง

เป็นการแสดงที่ปรับปรุงจากละครนอก มีการดัดแปลงทำรำที่มาจากกิริยา ท่าทางของชนชาติต่างๆ ผู้แสดงร้องเองหรือบางครั้งมีต้นเสียงและลูกคู่ แต่งกายตามลักษณะ เชื้อชาติ เรื่องที่นำมาแสดง ได้แก่เรื่อง ดาหลัง ขุนช้างขุนแผน หรือจากพงศาวดารจีน เช่น เรื่อง สามก๊ก หองสิน เป็นต้น

๑.๗ ละครเสภา

เป็นการแสดงที่มีการขับเสภาประกอบ แต่เดิมไม่มีดนตรีประกอบ ต่อมา ใช้ปี่ พาทย์บรรเลงประกอบ ลักษณะการแสดงมีสองประเภท คือ เสภาทรงเครื่องและเสภารำ ผู้แสดงแต่งกายแบบละครพันทาง เรื่องที่นำมาแสดงคือ บทเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน

๒. ละครร้อง

คือ ละครที่ใช้ศิลปะการร้องดำเนินเรื่อง ได้แก่

๒.๑ ละครร้องล้วน ๆ

เป็นการแสดงที่ดำเนินเรื่องด้วยการร้อง ไม่มีบทพูดแทรก ตัวละครจะขับร้องบทกลอนโต้ตอบกัน และเล่าเรื่องเป็นทำนองแทนการพูด ใช้ทำที่แบบสามัญชนหรืออาจมีการรำแทรกบ้าง ใช้ลูกคู่ร้องประกอบการแสดง มีการเปลี่ยนฉากตามท้องเรื่อง ดนตรีใช้ปี่พาทย์ไม้นวม ผู้แสดงแต่งกายแบบละครพื้นทาง เรื่องที่แสดงได้แก่ เรื่องสาวิตรี

๒.๒ ละครร้องสลับทูต

เป็นการแสดงที่ร้องสลับทูตบนเวที มีการเปลี่ยนฉากตามท้องเรื่อง เดิมใช้ทำรำและดนตรีอย่างไทย ต่อมาไม่รำแต่ใช้กิริยาท่าทางอย่างสามัญชนและใช้เพลงร้องที่แต่งใหม่บ้างในการดำเนินเรื่องแทนคำพูด มีบทพูดสลัเพื่อทวนบทที่ร้องหรือแทรกให้ตกลงบทขึ้น ผู้แสดงแต่งกายแบบสามัญชน ยึดหลักความสมจริง เรื่องที่นำมาแสดง ได้แก่ เรื่องสาวเครือฟ้า ตูตตายอดรัก เป็นต้น

๓. ละครสังคีต

คือ ละครที่มีการดำเนินเรื่องด้วยการพูดและการร้อง เนื้อเรื่องสนุกสนาน มีการขับร้องที่ไพเราะ มีการแสดงหมู่ เครื่องแต่งกายและฉากที่งดงาม เรื่องที่นำมาแสดงคือ เรื่องมิกาดโตะ (Mikado)

๔. ละครพูด

คือ ละครที่ใช้ศิลปะการพูดในการดำเนินเรื่อง ได้แก่

๔.๑ ละครพูดล้วน

เป็นการแสดงที่ดำเนินเรื่องด้วยวิธีพูด ตัวละครแสดงท่าทางตามธรรมชาติ ประกอบบทบาทตามเนื้อเรื่อง ไม่ต้องมีดนตรีหรือการร้องเพลง แต่มีการแต่งกายและการเปลี่ยนฉากตามท้องเรื่อง เรื่องที่นำมาแสดง ได้แก่ เรื่อง หัวใจนักรบ เห็นแก่ลูก กุศโลบาย คดีสำคัญ หรือเรื่องที่แต่งขึ้นหรือนำมาจากต่างประเทศ เป็นต้น

๔.๒ ละครพูดสลับทูต

เป็นละครพูดที่ทั้งการพูดและการร้องเพลง โดยยึดหลักการพูดเป็นสำคัญ ลักษณะการแสดงเหมือนละครพูดล้วน ๆ เรื่องที่นำมาแสดง ได้แก่ เรื่องปล่อยแก่ เป็นต้น

๔.๓ ละครพูดคำฉันท์

เป็นละครพูดที่เรียกชื่อตามลักษณะบทละครคำฉันท์ที่นำมาแสดง การแสดงเหมือนละครพูดที่กล่าวมาแล้ว เรื่องที่นำมาแสดงคือ เรื่องมัทนะพาธา

๕. ละครวิทยุ

คือ ละครที่นำการแสดงที่มีอยู่มาออกอากาศทางวิทยุกระจายเสียง ลักษณะบทละครวิทยุจะแตกต่างจากบทละครทั่วไป เพราะผู้ประพันธ์ต้องหาวิธีสร้างจินตนาการให้แก่ผู้ฟังให้สามารถเข้าใจและนึกภาพบุคคล ลักษณะ ท่าทาง นิสัย การแต่งกายของตัวละครและฉากได้ บทละครวิทยุจะสอดแทรกการบรรยายไว้ในบทสนทนาของตัวละคร ผู้แสดงก็ต้องใช้เสียงที่แตกต่างกันเพื่อให้ผู้ฟังแยกเสียงได้ โดยอาจมีเสียงประกอบ เช่น เสียงสัตว์ เสียงธรรมชาติ เสียงการทำกิจกรรมต่างๆ มาประกอบ

๕. ละครโทรทัศน์

คือ ละครที่นำการแสดงละครไทยประเภทต่างๆ ออกอากาศทางโทรทัศน์ การแสดงและการแต่งกายเป็นลักษณะตามบัญญัติของการแสดงแต่ละประเภท แต่จะมีผู้กำกับที่จะคอยดูแลควบคุมการจับภาพของกล้องให้ผู้ชมได้เข้าใจและเห็นรายละเอียด

๕. กิจกรรมระดับชั้น

คือ กิจกรรมที่นักเรียนแต่ละห้องในระดับชั้นเดียวกันปฏิบัติงานร่วมกัน จุดประสงค์ในการจัดกิจกรรมระดับชั้นก็คือ เพื่อให้ให้นักเรียนในระดับชั้นเดียวกันได้มีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน นักเรียนจะได้รับประสบการณ์ว่า เพื่อนในวัยเดียวกันซึ่งอยู่ห้องอื่นๆ ก็ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เช่นเดียวกับห้องตน นอกจากนี้ หากมีกิจกรรมที่ประกวดแข่งขันระหว่างห้อง นักเรียนจะได้มีโอกาสสร้างความสามัคคีในห้องของตน

กิจกรรมลักษณะนี้ไม่ได้มุ่งหวังว่า นักเรียนจะต้องมีประสบการณ์การเรียนรู้ที่เท่าเทียมกัน เพราะนักเรียนอาจมีบทบาทต่างๆ กันไป เนื่องจากในระดับชั้นหนึ่งๆ จะมีจำนวนนักเรียนมาก และหากเป็นนักเรียนที่ต่างระดับชั้นกัน บางกิจกรรมอาจเกิดการเรียนรู้ไม่ตรงตามวัยและประสบการณ์ได้ ลักษณะการร่วมกิจกรรมมีดังนี้

๕.๑ แต่ละห้องเข้าร่วมกิจกรรมเดียวกัน

คือ นักเรียนแต่ละห้องเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมเดียวกันพร้อมๆ กัน เช่น การฟังการบรรยาย การไปทัศนศึกษา เป็นต้น หรือได้สร้างผลงานของแต่ละห้อง แล้วรวบรวมมาเป็นกิจกรรมใหญ่เดียวกัน เช่น การออกร้าน การจัดป้ายนิเทศ เป็นต้น กิจกรรมลักษณะนี้ค่อนข้างจัดได้ยากเพราะนักเรียนเกือบทุกคนต้องได้รับประสบการณ์ที่ใกล้เคียงกัน นอกจากนี้ยังวัดและประเมินผลการทำกิจกรรมลำบากด้วย

๕.๒ แต่ละห้องส่งผลงานประกวดกัน

คือ นักเรียนแต่ละห้องสร้างผลงานร่วมกัน แล้วนำผลงานนั้นส่งเข้าประกวดกัน ในระดับชั้นเดียวกัน เช่น การประกวดจัดป้ายนิเทศ การประกวดคำประพันธ์ เป็นต้น กิจกรรมลักษณะนี้ เป็นการกระตุ้นให้แต่ละห้องสร้างผลงานร่วมกัน และหากผลงานนั้นประสบความสำเร็จก็จะถือเป็นผลงานความร่วมมือของทุกคน โดยมากครูหรือนักเรียนในห้องมักมอบหมายให้นักเรียนบางคนหรือบางกลุ่มรับหน้าที่จัดทำ ซึ่งวิธีดังกล่าวนี้ จะทำให้นักเรียนคนอื่นไม่รู้ถึงการมีส่วนร่วมในผลงานนั้นๆ

๕.๓ แต่ละห้องส่งผู้แทนเข้าร่วมกิจกรรม

คือ นักเรียนแต่ละห้องส่งผู้แทนนักเรียน อาจจะเป็นคนเดียวหรือเป็นกลุ่ม เพื่อมาร่วมกิจกรรมเดียวกัน แล้วนำความรู้หรือประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมนั้น ไปถ่ายทอดให้เพื่อนนักเรียนคนอื่นได้รับรู้ เช่น การเข้าอบรมความรู้ การอภิปราย เป็นต้น กิจกรรมลักษณะนี้เป็นการลดจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม แต่ผู้แทนของแต่ละห้องจะมีภาระเพิ่มขึ้นคือจะต้องมีกระบวนการถ่ายทอดความรู้หรือประสบการณ์ที่ได้รับนั้นแก่เพื่อนๆ ในห้องด้วย

๕.๔ แต่ละห้องส่งผู้แทนเข้าแข่งขันกัน

คือ นักเรียนแต่ละห้องส่งผู้แทนนักเรียน อาจจะเป็นคนเดียวหรือเป็นกลุ่ม เพื่อร่วมแข่งขันกัน เช่น การแข่งขันตอบปัญหา การแต่งคำประพันธ์ การโต้วาที เป็นต้น กิจกรรมลักษณะนี้คล้ายกับการส่งผลงานประกวด แต่ความสำเร็จจะขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของผู้แทนที่รับคัดเลือกมา ภาระหน้าที่ของนักเรียนในแต่ละห้องคือ จะต้องร่วมกันพิจารณาผู้ที่มีความสามารถเหมาะสมกับกิจกรรมที่จะเข้าร่วม เพราะความสำเร็จของผู้แทนห้องก็คือความสำเร็จของนักเรียนทั้งห้องเช่นกัน หากครูเป็นผู้เลือกเอง ความภูมิใจหรือการมีส่วนร่วมของนักเรียนก็จะลดน้อยลงไป

ตัวอย่างกิจกรรมประเภทกิจกรรมระดับชั้น

การโต้วาที

การโต้วาทีเป็นการอภิปรายแบบหนึ่ง ในเชิงชักจูงให้ผู้ฟังคล้อยตามความคิดเห็นของผู้อภิปราย โดยผู้อภิปรายหรือผู้โต้วาทีใช้วาทศิลป์อันมีเหตุผลคมคายหักล้างเอาชนะผู้โต้วาทีอีกฝ่ายหนึ่ง

ความสำคัญของการโต้วาทีคือ เป็นการฝึกความมีน้ำใจนักกีฬา รู้จักเคารพกติกาและเหตุผลของคนอื่น ขณะเดียวกันก็เป็นการฝึกไหวพริบการตอบโต้กันด้วยเหตุผลอันจะช่วยพัฒนาสติปัญญาให้เฉียบแหลมยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นการให้ความบันเทิงแก่ผู้ฟังอีกรูปแบบหนึ่งด้วย

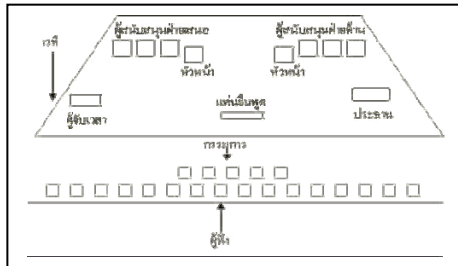
องค์ประกอบของการโต้วาที

1. ผู้โต้วาที มี ๒ ฝ่ายคือ ฝ่ายเสนอและฝ่ายค้าน แต่ละฝ่ายมีจำนวนเท่ากันคืออาจมีฝ่ายละ ๒ - ๔ คน แต่ละฝ่ายมีหัวหน้าฝ่ายหนึ่งคน นอกนั้นเป็นผู้สนับสนุน
2. ญัตติ คือหัวข้อโต้วาที ผู้โต้วาทีฝ่ายหนึ่งสนับสนุนญัตติที่กำหนดไว้ อีกฝ่ายคัดค้านญัตติ ซึ่งญัตติที่ดีควรมีประโยชน์ให้ความรู้และเพิ่มพูนสติปัญญาแก่ผู้พูดและผู้ฟัง เป็นเรื่องที่สังคมสนใจ เป็นเรื่องที่ไม่เป็นภัยต่อสังคมหรือขัดศีลธรรมจรรยาอันดีงาม และไม่เป็นเรื่องกว้างเกินไปจนจับประเด็นยากหรือจับไม่ได้
3. ประธานหรือผู้ดำเนินการโต้วาที
4. ผู้จับเวลา ปกติประธานจะทำหน้าที่เป็นผู้จับเวลาเอง

๕. กรรมการตัดสิน ในบางครั้งอาจไม่มีแต่จะใช้เสียงปรบมือของผู้ฟังแทน
๖. ผู้ฟัง

วิธีการโต้วาที

๑. การจัดสถานที่ จัดตามภาพ ดังนี้

๒. การเรียงลำดับการพูดและการกำหนดเวลาผู้ฟัง

หลังจากประธานกล่าวเชิญผู้โต้วาทีแล้วประธานจะเป็นผู้กำหนดระยะเวลาการพูด ขณะกล่าวถึงระเบียบการโต้วาที

การเรียงลำดับการพูดและการกำหนดเวลา อาจกำหนดดังนี้

- ๑) หัวหน้าฝ่ายเสนอพูด ๕ - ๘ นาที
- ๒) หัวหน้าฝ่ายค้านพูด ๕ - ๘ นาที
- ๓) ผู้สนับสนุนฝ่ายเสนอคนที่ ๑ พูด ๓ - ๕ นาที
- ๔) ผู้สนับสนุนฝ่ายค้านคนที่ ๑ พูด ๓ - ๕ นาที
- ๕) ผู้สนับสนุนฝ่ายเสนอคนที่ ๒ พูด ๓ - ๕ นาที
- ๖) ผู้สนับสนุนฝ่ายค้านคนที่ ๒ พูด ๓ - ๕ นาที
- ๗) หัวหน้าฝ่ายค้านกล่าวสรุป ๓ - ๕ นาที
- ๘) หัวหน้าฝ่ายเสนอกกล่าวสรุป ๓ - ๕ นาที

ก่อนที่ผู้โต้วาทีจะดำเนินการโต้วาที ประธานจะเป็นผู้กล่าวเชิญผู้โต้วาทีแต่ละคน ตามลำดับและประธานจะเป็นผู้จับเวลาของผู้โต้วาทีแต่ละคน กรรมการและผู้ฟังต่างก็ทำหน้าที่ของตน จนถึงที่สุดการโต้วาที

๖. กิจกรรมโรงเรียน

คือ กิจกรรมที่นักเรียนทั้งโรงเรียนปฏิบัติร่วมกัน โดยมากกิจกรรมดังกล่าวนี้มักจัดขึ้นตามโอกาสสำคัญๆ หรือวันพิเศษตามเทศกาล เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันสุนทรภู่ วันภาษาไทยแห่งชาติ วันสถาปนาโรงเรียน เป็นต้น กิจกรรมลักษณะนี้ ไม่ได้มุ่งหวังว่านักเรียนทุกคนจะต้องได้รับประสบการณ์ที่เท่ากัน แต่ต้องการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมให้มากที่สุดโดยอาจจะเป็นการร่วมกิจกรรมในบทบาทหน้าที่ที่ต่างกันไปได้ กิจกรรมได้แก่ การจัดนิทรรศการ การประชุมวิชาการ กิจกรรมเชื่อมความสัมพันธ์ การประกวดร้องเพลง เป็นต้น

กิจกรรมท้ายบท

๑. ให้ท่านดูตัวอย่างกิจกรรมแต่ละประเภทในบทเรียน แล้วค้นคว้าหรือคิดค้นตัวอย่าง
กิจกรรมแต่ละประเภทมากรอกในช่องว่าง

- ๑) กิจกรรมเดี่ยว
- ๒) กิจกรรมคู่
- ๓) กิจกรรมกลุ่ม.
- ๔) กิจกรรมห้อง
- ๕) กิจกรรมระดับชั้น
- ๖) กิจกรรมโรงเรียน

๒. ให้ท่านเลือกนำกิจกรรมประเภทใดประเภทหนึ่ง มาเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ๑
แผน โดยเลือกเนื้อหาวิชาภาษาไทยเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้เหมาะสม
